

تنها مسیر (راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)

(ماه مبارک رمضان ۹۲ و ادامه در هیئت محبین)

امیرالمومنین (ع) – مسجد امام صادق (ع) – ۳۸ جلسه

مجموعه سخنرانی‌های استاد پناهیان

(۳۸ جلسه صوتی)

– فهرست موضوعات

۱. ضرورت و لزوم نظام دادن به معارف دینی
۲. جایگاه کلیدی و فلسفی جهاد اکبر
۳. ایجاد ارزش افزوده در مبارزه با نفس
۴. سختی‌ها و رنج‌ها عامل رشد
۵. سختی مبارزه با هوای نفس
۶. توجه و درک فلسفه حیات
۷. متقاعد شدن برای مبارزه با نفس
۸. تمایلات متفاوت و مبارزه با نفس
۹. دین، برنامه مبارزه با تمایلات سطحی
۱۰. راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۱)
۱۱. راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۲)
۱۲. راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۳)
۱۳. رنج در حیات بشر
۱۴. برنامه مبارزه با هوای نفس
۱۵. هدف دنیایی مبارزه با هوای نفس
۱۶. ملاقات با خدا؛ هدف مبارزه با نفس
۱۷. رابطه مبارزه با نفس با دیگر مفاهیم دینی
۱۸. اطاعت از ولی خدا؛ مهمترین راه مبارزه با نفس
۱۹. عالی‌ترین نوع توبه برای چه کسی است؟
۲۰. چرا نپذیرفتن ولایت، انسان را جهنمی می‌کند؟
۲۱. چگونه می‌توان در مقابل خدا ذلیل شد؟
۲۲. ولی خدا؛ مدیر برنامه مبارزه با نفس
۲۳. لزوم گرفتن دین از «امام»
۲۴. مبارزه با علائق بد، به وسیله علائق خوب
۲۵. اثر محبت به خدا برای ذلیل شدن در مقابل خدا
۲۶. جایگاه محبت و اخلاص در مبارزه با نفس
۲۷. بررسی عجب و غرور در تنها مسیر
۲۸. جایگاه عقل در مبارزه با هوای نفس
۲۹. چند راه عملی برای مبارزه با هوای نفس
۳۰. اولین قدم؛ دشمن دانستن نفس
۳۱. ضرورت مبارزه با نفس خصوصاً برای مذهبی‌ها
۳۲. قدم دوم؛ عزم و بنای مبارزه با نفس
۳۳. خواستن و توانستن در مبارزه با هوای نفس
۳۴. داشتن برنامه مبارزه با نفس

۳۸. اثر ولایت‌پذیری در ریشه‌گنی هوای نفس

۳۵. شروع مرحله حرکت با افعال درونی و بیرونی

۳۶. اولین و مهمترین اعمال در مرحله حرکت

۳۷. دو جنبه کمک نماز به انسان در مبارزه با نفس

موسسه عصر بیان معنوی – ناشر آثار استاد پناهیان

تلفن تماس: ۰۲۱,۷۷۶۵۰۵۷۷

پیامک موسسه: ۱۰۰۰۱۳۱۳

پست الکترونیکی: bayan.manavi@gmail.com

Sales@BayanCenter.ir

پایگاه اطلاع رسانی بیان معنوی: www.BayanManavi.ir

فروشگاه اینترنتی موسسه بیان معنوی: www.BayanCenter.ir

مرکز پخش و ارسال محصولات به سراسر کشور: ۰۲۱,۷۷۶۵۰۵۷۶

معرفی بحث

مبنای ارزشمندشدن انسان یا محوری‌ترین موضوعی که موجب ارزش یافتن وجود انسان می‌شود و تولید ارزش افزوده می‌کند، و انسان را در مسیر اصلی خلقت قرار می‌دهد، این است که انسان با برخی از علاقه‌های خودش مبارزه کند. این مخالفت، محور رشد انسان است. برای کمال، یک راه بیشتر نیست که همان راه مبارزه با هوای نفس است. همه اعمال خوب، یا دارای مقدماتی برای مبارزه با هوای نفس هستند یا لوازم و نتایج آن‌ها برای مبارزه با هوای نفس به کمک انسان می‌آید. این بحث، صرفاً بحثی اخلاقی نیست، البته می‌توان گفت ما یک نظام اخلاقی را ارائه می‌دهیم ولی این بحث، بحثی اعتقادی هم هست. یعنی از ابتدا که فرد فکر می‌کند دین را بپذیرید یا نپذیرید، موضوع هوای نفس مطرح است. بعد که دین را پذیرفت و می‌خواهد اجرا کند یا اجرا نکند، باز هم موضوع هوای نفس مطرح است. بعد که اجراء کرد و می‌خواهد در این راه سالم بماند و رشد کند، باز هم موضوع هوای نفس مطرح است. اگر به مراتب بالا هم رسید، موضوع هوای نفس هنوز هم مطرح است. در مراتب بالا هم دوست‌داشتنی‌هایی هست که باید به خاطر خدا از آن دوست‌داشتنی‌های خوب، عبور کرد. باید متوجه باشیم که مسأله اصلی ما چیست؟ مسأله اصلی بشر، قرار ندادن هوای پرستی به جای خدا پرستی است. «هوی»، هر علاقه‌ای است که انسان را پائین‌تر بیاورد. هر علاقه‌ای ممکن است هوای نفس ما باشد و محور هوای نفس خودخواهی ما است و این نزاع همچنان ادامه دارد.

این بحث، یکی از مهمترین و پردامنه‌ترین مباحث معرفتی، اخلاقی و اعتقادی

است که از زوایای مختلفی مورد بررسی استاد پناهیان قرار گرفته و ابعاد متنوع و مورد نیازی را برای همه اقشار و سنین مختلف به خود اختصاص می‌دهد.

موضوع: تنگا مسیر (راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)

تنها مسیر (راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)

(ماه مبارک رمضان ۹۲ و ادامه در هیئت محبین امیرالمومنین (ع) - مسجد

امام صادق (ع) - ۴۰ جلسه)

فهرست:

موضوع: تنها مسیر (راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)

جلسه ۱:

ضرورت و لزوم نظام دادن به معارف دینی

- ضررهای آشفته‌گی و پراکندگی معارف دینی
- یکی از دلایل بی‌دینی
- فواید نظم دادن به آگاهی‌ها
- جهاد با نفس، نخ تسبیح فضائل
- ماه رمضان ماه جهاد با نفس
- تشابه‌های جهاد با نفس با جهاد اصغر
- وجود فضای معنوی در هر دو جهاد
- وجود دشمن در هر دو جهاد
- سختی هر دو جهاد

جلسه ۲:

جایگاه کلیدی و فلسفی جهاد اکبر

- آگاهی، اراده و اختیار تفاوت انسان با دیگر موجودات
- تمایلات، علت ارزشمندی اختیار و انتخاب انسان
- نقطه شروع بحث از مبارزه با نفس
- تعریف دقیق و مبنایی از انسان
  - موجوی که آفریده شده برای مبارزه با هوای نفس
  - مبارزه با نفس جزء معنای انسان است نه وظیفه او
- معنای اختیار
- اختیار یعنی عبور از تمایل آشکار و سطحی و مراجعه به تمایل عمیق و سنگین
- رسیدن به دل بخواهی‌ها، شیوه اشتباه داستان نویسی‌ها
- مخالفت با هوای نفس، نظام دین
- سختی مبارزه با نفس
- دو عده‌ای که سقوط نمی‌کنند
- جایگاه معنوی جهاد اکبر
- راه‌های خدا برای آسان شدن مبارزه با هوای نفس
- تأثیر محبت امام حسین (ع)، بر مبارزه با هوای نفس

جلسه ۳:

ایجاد ارزش افزوده در مبارزه با نفس

- پیشینه تاریخی مبارزه با هوای نفس
- تغییر انسان؛ فلسفه خلقت انسان
- انسان و ایجاد ارزش افزوده
- آثار ایجاد ارزش افزوده
- ارزش افزوده یعنی تعیین نوع حیاط اخروی
- تصور غلط از حیات آخرت
- چگونگی تولید ارزش افزوده
- تولید ارزش افزوده، با مبارزه با نفس
- مبارزه با نفس موضوع اصلی زندگی انسان
- انواع نه گفتن به نفس و تکالیف در هر مورد

جلسه ۴:

سختی‌ها و رنج‌ها عامل رشد

- ضرورت تغییر نگرش و نگاه به دین و معارف دین
- فایده نگاه جامع و کلی به معارف دین
- نگاه جامع یک وجه حکمت
- مبارزه با نفس موضوع خلقت ما
- فواید مبارزه با نفس
- زندگی تلاش برای تحقق دل‌خواهی‌ها نیست
- سختی‌ها و رنج‌ها عامل رشد
- زندگی برای دست و پنجه نرم کردن با سختی‌ها و رنج‌ها
- رنج حسادت و رنج حسرت
- تعیین نوع رنج و سختی نه بر طرف کردن آن
- آثار رنج‌های خوب
- رنج اولیاء خدا
- رنج‌های زینب(س)

جلسه ۵:

سختی مبارزه با هوای نفس

- خلاصه‌ای از جلسات گذشته
- محوری بودن جهاد با نفس
- سختی مبارزه با هوای نفس
- کمک خدا برای این مبارزه
- معنای رنج؛ هر اتفاقی بر خلاف دوست‌داشتنی‌ها
- سختی‌ها و رنج‌های گریز ناپذیر دنیا
- بیان سختی‌های دنیا از زبان امیرالمؤمنین علی (ع)
- پذیرفتن سختی‌های دنیا
- روضه امام حسین علیه‌السلام

جلسه ۶:

توجه و درک فلسفه حیات

- تصور دقیق نسبت به دین
- نقطه آغاز عزیمت: تو برای سختی آفریده شده‌ای
- درک قواعد حاکم بر هستی
- سختی و حال گیری مهمترین ویژگی دنیا
- کارکرد دین در مورد سختی‌های دنیا
- پذیرش سختی‌ها و رنج‌های دنیا
- دنیا علیه ما و نفس ماست
- دنبال مقصر نباشیم
- مؤمن لا جرم مورد اذیت قرار می‌گیرد
- فواید باور سختی‌های دنیا
- نشست و برخاست با خوبان، راه پذیرش سختی‌ها
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۷:

متقاعد شدن برای مبارزه با نفس

- معرفی روش بحث درباره نظام تربیت دینی
- واقعیت‌های تلخ حیات بشر و دنیا
- تو محبوری با خواسته‌های خودت مبارزه کنی
- خیلی از مردم عمیقا متقاعد نشده‌اند
- ضرورت متقاعد شدن به دینداری
- درست دیدن واقعیت‌ها
- گذشتن از علاقه‌های سطحی برای رسیدن به علاقه‌های عمیق و باطنی
- تولید خوبی
- تلخی‌ها چگونه شیرین می‌شود؟
- تعیین سختی‌ها توسط خود خدا
- رابطه عشق به خدا و زجر کشیدن در راه خدا
- فقط یک نفر اجازه پیدا کرد تا آخر برای خدا زجر بکشد
- روضه حضرت سکینه (س) و اباعبدالله (ع)

جلسه ۸:

تمایلات متفاوت و مبارزه با نفس

- ویژگی‌های برنامه یک برنامه خوب برای سامان دادن زندگی ما
- انسان و انتخاب بین تمایلات خودش
- وجود تمایلات متفاوت در وجود انسان
- علاقه قوی‌تر پنهان است و علاقه ضعیف‌تر آشکار است
- رسیدن به علاقه‌های زیبا با دست برداشتن از علاقه‌های سطحی
- به خاطر نفس، مبارزه با نفس نکنیم
- جامعه و ترویج هواپرستی
- انتخاب علاقه بهتر توسط عقل
- عقل انسان را به عشق می‌رساند
- روضه اباعبدالله (ع) و علی اکبر (ع)

جلسه ۹:

دین، برنامه مبارزه با تمایلات سطحی

- نیاز به برنامه خوب برای زندگی و بندگی بهتر
- تعارض میان تمایلات در وجود انسان
- گذشتن از علاقه‌های ظاهری و رسیدن به علاقه‌های عمیق
- علاقه عمیق فطری یعنی چی؟
- مهمترین توانایی انسان؛ قدرت اولویت‌بندی بین تمایلات
- مشکل تمایلات عمیق
- دین، برنامه مبارزه با تمایلات سطحی
- رنج؛ مهمترین ویژگی حیات
- آرزوها آدم‌ها را کور می‌کنند
- اجل یکی از محورهای تلخ کلیدی دنیا
- روضه حضرت خدیجه (س)

جلسه ۱۰:

راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۱)

- برنامه‌ای برای رشد
- کسب ارزش افزوده
- رنج محور حرکت انسان
- چرا باید مسأله رنج را حل کرد؟
- دو نوع رنج
  - رنج ناشی از مقدرات الهی
  - رنج ناشی از پا روی نفس گذاشتن
- فوائد توجه به رنج و تسلیم رنج شدن
- ضررهای عدم توجه به رنج
- دین‌داری عافیت‌طلبانه ممنوع
- آدم خوب باید خون جگر بشود
- همراه شدن با امتحانات خدا
- توجه به رنج مرگ برای درک زیبایی‌های عالم
- اباعبدالله ع تنها فرصت تنفس مومنین در دنیا
- روضه اباعبدالله (ع)

جلسه ۱۱:

راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۲)

- جایگاه مبارزه با نفس در منظومه معارف دین
- مبارزه با دوست‌داستانی‌ها، مسیر اصلی حرکت
- رنج برای مبارزه با هوای نفس
- دو نوع مبارزه
  - مبارزه‌ای که تحمیل می‌شود
  - مبارزه‌ای که تکلیف می‌شود
- اصل بودن صبر و رضایت در رنج‌ها در زندگی
- پذیرفتن اصل رنج کشیدن در دنیا
- آثار پذیرش رنج
- شاکر بودن، نتیجه برخورد درست با رنج
- کم شدن رنج‌ها با پذیرفتن رنج
- پیامدهای نپذیرفتن رنج
- رنجور شدن نتیجه خودپرست بودن
- پذیرفتن رنج برای دیدن نعمت
- عدم تعادل بخاطر خودپرستی
- تفاوت پذیرش رنج خوب و رنج بد
- حضرت زینب (س) و پذیرش سختی‌ها
- روضه حضرت زینب (س)

جلسه ۱۲:

راهبرد رنج در تقدیر و تکلیف (۳)

- چرا باید از رنج صحبت کرد؟
- لذت بخش دیدن دین با دیدن رنج ها
- اثرات گفتگو درباره رنج (فواید پذیرفتن رنج)
- جدی گرفتن رنج برای دیدن محبت خدا
- شیرین کردن رنج
- راحت طلبی اولین وجه دنیا طلبی
- اولین بیماری برای عدم تحمل رنج
- خطر نگاه غالب شدن راحت طلبی
- صحبت از رنج برای عشق به خدا
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۳:

رنج در حیات بشر

- چگونگی طی مسیر
- اهمیت طی مسیر و آثار تربیتی آن
- محبت خداوند بدون رنج نمی شود
- مجهول بودن علت رنج‌ها
- رنج‌ها با چه چیزهایی مرتبط هستند؟
- ارتباط رنج با اعتقادات
- چشیدن لذت ایمان با مبارزه با نفس
- عقیده و ایمان با سختی به دست می آید
- چه زجری خوب است؟
- تحمل سختی‌ها همراه با تمایل نفسانی
- برخی تقوا پیشه می کنند تا بعداً جبران کنند!!
- روضه حضرت علی اصغر(ع)

جلسه ۱۴:

برنامه مبارزه با هوای نفس

- مسیر اصلی؛ مبارزه با هوای نفس
- چگونگی عملیات مبارزه با هوای نفس؛ برنامه مبارزه
- چرا ما به رنج اصالت می دهیم؟
- ماهیت عملیات کمال جویانه انسان برای مبارزه با هوای نفس
- تنها عامل ترک مبارزه با نفس
- لذت‌گریزی باید انتخاب تو باشد
- لذت، فوت نمی‌شود
- پذیرفتن رنج؛ مسأله‌ای کلیدی
- مبارزه با هوای نفس؛ بالاترین تفریح
- رابطه هوای نفس با عبادت
- عبادت، ارتباط مستقیم با خدا
- محبت اهل بیت (ع)؛ هدیه ویژه خدا
- تأثیر مظلومیت اهل بیت (ع) بر آسان شدن محبت به آنها

جلسه ۱۵:

هدف دنیایی مبارزه با هوای نفس

- مبارزه با دوست داشتنی‌ها، اقتضای طبیعت آدمی و طبیعت حیات
- رنج داشتن مبارزه با دوست داشتنی‌ها
- باید مشکل رنج را برای نفس حل کرد
- آثار مبارزه با هوای نفس
- هدف اصلی و کلیدی مبارزه با هوای نفس چیست؟
- تأثیر مبارزه با نفس بر افزایش لذت بردن
- نیاز به مبارزه با هوای نفس برای زندگی بهتر در دنیا
- کسانی که مبارزه با نفس می‌کنند برای همیشه لذت می‌برند
- مبارزه با نفس آدم را قوی می‌کند
- تأثیر تبعیت از هوای نفس بر ضعیف شدن روح
- ضعف در دنیا، علامت عدم مبارزه با نفس

جلسه ۱۶:

ملاقات با خدا؛ هدف مبارزه با نفس

- ضرورت مبارزه با نفس برای همهٔ جوامع بشری
- زندگی بهتر؛ یکی از نتایج مبارزه با نفس
- هدف عالی و اخروی مبارزه با نفس
- ما برای یک «اتفاق بسیار مهم» مبارزه با نفس می‌کنیم
- تعیین هدف مبارزه با نفس توسط خالق
- ما برای ملاقات خدا آفریده شده‌ایم
- همهٔ انسان‌ها در مسیر ملاقات با خدا قرار دارند
- چگونگی افزایش کیفیت ملاقات با خدا
- هیجان ملاقات خدا؛ هیجانی بی‌پایان
- رابطه امر خدا و مبارزه با هوای نفس
- ضرورت دستور گرفتن در مسیر مبارزه با نفس
- خداوند با تقدیر و تکلیف، «من» را می‌گیرد
- دستور، ذات مبارزه با هوای نفس است
- «مبارزه با هوای نفس» یعنی «رعایت دستورات الهی»
- رابطهٔ تقوا و مبارزه با هوای نفس در روایات

جلسه ۱۷:

رابطه مبارزه با نفس با دیگر مفاهیم دینی

- لزوم مخالفت با برخی از تمایلات
- ایمان؛ انگیزه لازم برای مبارزه با نفس
- تقوا؛ برنامه مبارزه با نفس
- رابطه تقوا و مفهوم عبد بودن
- لازمه عبد شدن و از بین رفتن «منیت»
- مبارزه با نفس و رسیدن به «عبودیت»
- «دستورپذیری» و عمل کردن طبق برنامه مولا
- قطعی بودن رنج کشیدن در دنیا
- رابطه تقوا و مبارزه با نفس
- دو ویژگی تقوا:
  - ۱. برای خدا
  - ۲. با برنامه خدا
- امتحان نهایی عدم خودخواهی نفس
- دستور گرفتن از ولی خدا
- امتحان ولایت
- نزاع اصلی؛ نزاع بین خداپرستی و خودپرستی

جلسه ۱۸:

اطاعت از ولی خدا؛ مهمترین راه مبارزه با نفس

- اهمیت خلق ارزش افزوده
- تمایلات، مانع خلق ارزش افزوده
  - انواع خواسته ها و تمایلات انسان
  - دستور خدا به چشم پوشی از تمایلات کم ارزش
- رشد با مقدرات و تکالیف
- مبارزه با «من» در مبارزه با نفس
- رشد یعنی ملاقات با خدا
- تقوا؛ برنامه مبارزه با نفس
- ایمان؛ انگیزه‌ای برای تقوا
- دریافت دستور از طرف ولی خدا
  - غایت حج؛ ملاقات ولی خدا
- ولایت برنامه خدا برای مبارزه با نفس
- اطاعت از ولی خدا مرحله اول مبارزه با خودخواهی
- اطاعت از ولی خدا؛ مهمترین راه مبارزه با نفس
  - تأثیر روضه بر اطاعت از ولی خدا

جلسه ۱۹:

عالی‌ترین نوع توبه برای چه کسی است؟

- ارزش پیدا کردن انسان با اوامر الهی
- علت زشتی گناه
- بی‌احترامی به خدایی که دستور داده
- دستور خدا، محبت و لطف خداست
- حس توبه، چگونه است؟
- جایگاه ولایت در پذیرش توبه
- صلوات؛ عامل آمرزش گناهان

جلسه ۲۰:

چرا نپذیرفتن ولایت، انسان را جهنمی می‌کند؟

- باور به جاودانه بودن برخی از آدم‌ها در عذاب
  - رذالت دشمن را بپذیریم
  - باید باور کنیم که بعضی‌ها خیلی رذل هستند
  - ناپاوری بعضی‌ها نسبت به پدیده شوم صهیونیست
  - تعبیر تند امام (ره) علیه مذهبی‌هایی ساده‌دل
- پذیرش فرمان ولایت آسان است
- کسی که راه آسان ولایت را نرفته، بسیار آدم رذلی بوده است
- تأثیر ولایت ر آسان شدن رنج‌ها
- امام، تسهیل‌کننده عبودیت و مبارزه با هوای نفس
- مطیع امر مولا بودن، در امتداد مخالفت با هوای نفس
- فقط با ورع می‌توان به ولایت رسید

جلسه ۲۱:

چگونه می‌توان در مقابل خدا ذلیل شد؟

- معرفت و ایمان به ولی خدا
  - پاسخ خدا به عابد بنی اسرائیل
  - پاسخ خدا به هفت شبانه روز طلب مغفرت
- ذلت نفس با پذیرش فرمان مافوق
  - اقرار به فضل کسی که برتر از توست
- ذلیل خدا شدن آخر مبارزه با نفس
- راه رسیدن به خدا ذلیل شدن در برابر اوست
- اهمیت ذلیل خدا شدن
- «پذیرش برتری ولیّ الله و اطاعت از او»، راه ذلیل خدا شدن
- علت هلاکت ابلیس، تکبر به ولی الله
- علت بخشش آدم(ع)، تواضع به ولی الله
- شب قدر، شب عذرخواهی از امام زمان(عج)
- پذیرفته شدن توبه ما منوط به جلب رضایت امام زمان(عج)
- زشتی عمل به دل‌بخواهی

جلسه ۲۲:

ولی خدا؛ مدیر برنامه مبارزه با نفس

- ضرورت برخورد فعالانه در مبارزه با هوای نفس
- مخالفت فعالانه با هوای نفس
- اطاعت از ولی خدا برنامه خدا و مبارزه با هوای نفس
- اطاعت از ولی خدا، ملاک سنجش صحت ایمان
- اطاعت از ولی خدا سختی‌های مبارزه با هوای نفس را شیرین می‌کند
  - اطاعت از پدر و مادر
  - از بین بردن ولایت مرد بر زن، ریشه فساد
- مدیریت مبارزه با هوای نفس با ما فوق تو است
- لقاء الله هدف مبارزه با هوای نفس
- ولی خدا؛ مدیر برنامه مبارزه با نفس
- تحلیل عملکرد صهیونیست‌ها
- کوتاه آمدن سیاستمداران، بزرگترین ضربه به کشور
- ایستادن مقابل استکبار جهانی؛ ضرورتی برای زندگی راحت
- جایگاه روز قدس
- لزوم داشتن روحیه جهادی
- شهادت امام حسین (ع) نتیجه نپذیرفتن ولایت ولی خدا

جلسه ۲۳:

لزوم گرفتن دین از «امام»

- مراحل مبارزه با نفس

- «عقل» در مقابل هوای نفس

- «ایمان» در مقابل هوای نفس

- «ولایت» در مقابل هوای نفس

- لزوم گرفتن دین از «امام»

- نوع برخورد ما با ولایت، نشانهٔ تواضع ما به خدا

- رابطهٔ اعتقاد به ولایت و قبولی اعمال

- شک داشتن به ولایت اهل بیت (ع)

- اهمیت بحث «هوی» در قرآن کریم

- هوای نفس علت مخالفت با انبیاء

- عدم تبعیت «حق» از هوای نفس مردم

- تئوریزه کردن هواپرستی در غرب

جلسه ۲۴:

مبارزه با علایق بد، به وسیله علایق خوب

- نقش «محبت» در مبارزه با نفس
- مبارزه نفس با نفس
- ابزار مبارزه با علاقه‌های بی‌ارزش
- مبارزه با نفس و مشکل عقده‌ای شدن
- دو تفکر درباره نیازهای کاذب
- راه‌هایی از نیازهای کاذب
- مبارزه با علاقه بد با تقویت علاقه خوب
- لزوم تقویت محبت به خدا و اهل بیت (ع)
- سطوح مختلف علاقه‌های خوب
- محبت‌های عمیقی که تقویت‌شان دشوار نیست:
  - علاقه به بهشت
  - علاقه نجات از جهنم
  - علاقه به عذاب نشدن در دنیا
- رابطه مبارزه با نفس و محبت اهل بیت (ع)

جلسه ۲۵:

اثر محبت به خدا برای ذلیل شدن در مقابل خدا

- مبارزه با تکبر و رسیدن به «ذلت نفس»
- ذلیل شدن در مقابل خدا و عزیز شدن در مقابل غیر خدا
- «فناء فی الله» و ذلت در مقابل خدا
- نمونه‌های اظهار ذلت در برابر خدا
- ذلت نفس؛ فلسفه رنج‌های مبارزه با نفس
- سخت بودن مبارزه با تکبر
- نماز؛ مهمترین برنامه تربیتی برای از بین بردن تکبر
- مهمترین آرزوی فطری انسان؛ بزرگ شدن
- راه صحیح بزرگ شدن؛ متصل شدن به خدای بزرگ
- پنج مرحله توجه و تذلل در نماز
- رسیدن به «ذلت نفس» از راه محبت
- عاشق؛ ذلیل معشوق
- راه میان‌بر مبارزه با نفس؛ کمک گرفتن از محبت اهل بیت (ع)

جلسه ۲۶:

جایگاه محبت و اخلاص در مبارزه با نفس

- رابطه بین محبت و هوای نفس
- اخلاص؛ غایت دین
- اخلاص؛ ثمره روزه
- حرکت بر خلاف نفس؛ ماهیت حرکت تعالی بخش انسان
- عمل مخلصانه؛ عملی مخالف نفس
- انواع حس و درک از حیات
  - ۱- همه چیز را به سمت خود کشیدن
  - ۲- همه چیز را به سمت خدا کشیدن
- محبت شدید و ایجاد علاقه به تصاحب شدن
  - شناسایی منافق در روابط خانواده
  - تمرین اخلاص در خانواده
- رابطه محبت و اخلاص
  - محبت منهای تصاحب فهمیده نمی شود
- راز حسادت نسبت به ولی خدا
- علت دوست داشتن ها و دوست نداشتن های ما
- درک محبت و اخلاص در روضه اهل بیت (ع)

جلسه ۲۷:

بررسی عجب و غرور در تنها مسیر

- ضرورت معرفت برای تأثیر اعمال
- لزوم تفکر و تعمق در معارف دین
- ذلیل کردن نفس با طاعت خدا
- عجب بلای جان بنده مومن
- غرور گناه نکردن بدتر از گناه کردن
- تمنای قبولی عمل
- استغفار از عبادت‌ها
- ذلت زینب کبری (س) در پیشگاه خدا
- خدایا این قربانی کوچک را قبول کن!

جلسه ۲۸:

جایگاه عقل در مبارزه با هوای نفس

- معنای غلبه بر احساسات به کمک عقل
- عقل، بیدارکننده و تقویت‌کننده علاقه‌های خوب و برتر انسان
- عقل، قدرتی برای مدیریت تمایلات انسان
  - دفاع از انقلاب؛ دفاعی عقلانی
- حفظ ارزش‌ها و حفظ منافع
  - معنای عقلانیت در معادلات منطقه‌ای
- هواپرستی؛ دشمن عشق و عقل
  - تأثیر عقل بر افزایش لذت بردن از دنیا
  - کسانی که هوس‌رانه زندگی می‌کنند، واقعاً مظلوم و قابل‌ترحم هستند
- اگر با عقل خودت دینداری و مبارزه با نفس کنی، عاشق هم می‌شوی
- اخلاص؛ ترجمه دیگری از عشق

جلسه ۲۹:

چند راه عملی برای مبارزه با هوای نفس

- لزوم تحمل رنج برای رشد انسان
- وجود برخی زجرها در وجود انسان
- حتمی بودن تحمل زجر در دنیا
- لزوم مدیریت زجرها
- برنامه مبارزه با نفس برای مدیریت زجرها
- خطر مبارزه با نفس با میل و تشخیص خود
- تمایل انسان به بزرگ شدن
  - تنها راه؛ اتصال به خدای بزرگ
- نابود شدن «انانیت» انسان در تبعیت از ولیّ خدا
- سختی اطاعت انسان از دستور کسی مثل خودش
- دلیل آسان بودن اطاعت از ولیّ خدا برای ما
- راه‌های عملی مبارزه با هوای نفس
  - دو بخش مبارزه با هوای نفس:
    - ۱- ترک شهوات
    - ۲- صبر در ناملايمات
- پرواز با دو بال «ترک هوس» و «صبر در بلا»
- دائمی بودن مبارزه با هوای نفس
- لذت و شیرینی ذکر خدا به جای لذت شهوت
- موافقت خدا در مخالفت با نفس

جلسه ۳۰:

اولین قدم؛ دشمن دانستن نفس

- اهمیت یادگیری علم مبارزه با نفس
- دلیل حکمت لقمان
- ضرورت برنامه‌ای برای آموزش راه‌های مبارزه با نفس
- لزوم عبرت گرفتن از تجربه‌های بشری
- رابطه مبارزه با نفس و کسب حکمت
- عصمت لقمان، در کنار حکمت او
- «عصمت اکتسابی» برای برخی از بندگان خاص خدا
- اولین اقدام در مسیر «جهاد با نفس»
- ضرورت دشمن دانستن نفس
- نفس انسان؛ بدترین دشمن او
- جنگیدن با نفس مثل جنگیدن با یک دشمن خونخوار
- تلاش ابلیس در غافل کردن ما از دشمنی نفس
- اول گناهان؛ تصدیق و تکیه کردن به نفس
- لزوم توجه به زشت بودن نفس
- مثل نفس؛ مثل شتر مرغ

جلسه ۳۱:

ضرورت مبارزه با نفس خصوصاً برای مذهبی‌ها

- دشوار بودن دشمن دانستن نفس
- اهمیت تلقین مثبت
- اداره تلقین ما، غالباً در دست ابلیس
- «دشمنی با نفس» آورنده همه خوبی‌ها
- بی‌فایده بودن همه خوبی‌ها و زیبایی‌ها بدون «زیر پا گذاشتن نفس»
- دشمن ندانستن نفس، خطری برای متدینین
- قرار گرفتن خوبی‌های ما در خدمت نفس، در صورت عدم مبارزه با نفس
- اهمیت مجاهده با نفس در حالات پنجگانه
- فاصله نگرش ما به نفس با نگرش آیات و روایات به نفس
- جایگاه مبارزه با نفس در دعای تعلیمی پیامبر اکرم (ص) به حضرت علی (ع)
- اهمیت عمل نکردن به میل نفس
- نفس انسان چگونه پُررو می‌شود؟
- راهبرد امیرالمؤمنین (ع) و راهکار ابلیس در برخورد با نفس
- لزوم ترسیدن از نفس، مانند ترسیدن از دشمن
- ضرورت جافتادن زشتی و پستی هوای نفس
- تابع هوای نفس؛ دلیل تر از برده زر خرید
- اهمیت رسیدگی به نقایص نفس خود
- یک راز مهم در موضوع مبارزه با نفس
- خطر مبارزه با نفس نکردن برای مذهبی‌ها

- اولین جنگ بشریت بین دو خداپرست
- بدترین جنایت تاریخ بشر توسط عده‌ای نمازخوان در کربلا
- خطرِ بزرگ شدن نفس انسان پشت سر عبادتش

موضوع: تنگه مسیر (راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)

جلسه ۳۲:

قدم دوم؛ عزم و بنای مبارزه با نفس

- قدم اول؛ تنفر از نفس و دشمن دانستن آن
- نفس، هم زشت است و هم خطرناک
- خطر اسیر شدن در دست نفس
- مراقبت اولیاء خدا از نفس خود
- لزوم سوءظن داشتن به نفس
- دومین قدم؛ عزم و بنای مبارزه با نفس داشتن
- نجات‌دهنده بودن «بنای مخالفت با نفس»
- بنا داشتن بر مبارزه با نفس؛ ریشه استغفار
- منظور از متقین در آیات ابتدایی سوره بقره
- روش تربیتی نادرست برخی والدین
- آغاز معنویت؛ بنای مبارزه با نفس
- آغاز دوری از معنویت؛ بنا نداشتن برای مبارزه بانفس
- بی‌فایده بودن رعایت برخی دستورات دین، بدون عزم مبارزه با نفس
- دعا؛ یکی از راه‌های کسب و تقویت عزم مبارزه با نفس
- تجربه لحظات جدایی از نفس در روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳۳:

خواستن و توانستن در مبارزه با هوای نفس

- راه مبارزه با نفس؛ یک راه بسیار نورانی و زیبا
- خواستن و توانستن در مبارزه با هوای نفس
- ناتوانی فراگیر در مبارزه با نفس، ناشی از سلطه طغوت
- رابطه نظام سلطه و مبارزه با هوای نفس
  - آسان شدن مبارزه با نفس در صورت برچیده شدن نظام سلطه
- توجه بیشتر به فعل درونی «عزم»
- قصد کردن خدا با دل، بهتر از عمل با اعضاء
- عزم و اراده؛ بهترین توشه سالک الی الله
- اهمیت ثابت قدم بودن در عزم
- عزم، یکی از معانی تقوا
  - متقی؛ کسی که بنای رعایت اوامر خدا را دارد
- عزم؛ اولین مرحله اخلاص
- کمک خدا به کسی که عزم اخلاص دارد
- عزم سحر خیزی و نماز شب
- نقش غفلت در از بین بردن عزم انسان
- تقویت عزم با ذکر و محاسبه نفس

جلسه ۳۴:

داشتن برنامه مبارزه با نفس

- ضرورت مبارزه با نفس برای زندگی بهتر
- قدم اول: «نگاه دشمنانه به نفس»
- قدم دوم: «عزم مبارزه با نفس»
- نورانیت و معنویت به دنبال عزم مبارزه
- عملیاتی کردن شعارهای خوب با عزم مبارزه با نفس
- لزوم آموزش مبارزه با نفس در مدرسه
- ضدیت با «ایجاد عزم مبارزه با نفس در جامعه» در برخی فیلم‌ها
- دروغ بودن داستانی که در آن انسان به همه آرزوهایش می‌رسد
- کلیدی‌ترین کار فرهنگی؛ نهادینه کردن مبارزه با نفس در جامعه
- لزوم تبدیل شدن عزم مبارزه با نفس، به یک عزم عمومی
- سومین مرحله مبارزه با نفس؛ داشتن «برنامه»
- اولویت ترک گناه نسبت به انجام کار خوب
- مبارزه با نفس طبق سلیقه شخصی، ممنوع!
- لزوم مبارزه با نفس طبق دستور و امر خدا
- معضل متقاعد نشدن انسان به لزوم مبارزه با نفس و ترک گناه
- ترک گناه؛ بهترین برنامه برای مبارزه با هوای نفس

جلسه ۳۵:

شروع مرحله حرکت با افعال درونی و بیرونی

- شرایط معنادار بودن انتخاب بین علایق
- انسان موجودی با امکان تولید ارزش افزوده
- ارزش افزوده یعنی عبور از «علایق پیداً» به سمت «علایق پنهان»
- تولید ارزش افزوده با عمل کردن خلاق امیال سطحی
- انسان موفق تر؛ کسی که بیشتر با نفس خود مخالفت کند
- لزوم مخالفت با نفس طبق دستور خدا و ولی خدا
- دستور خدا، لطف خداست
- دین؛ برنامه‌ای نجات‌بخش برای اجرای عملیات ارزش افزوده
- قدم‌های اول و دوم مبارزه با نفس در کلام امام(ره):
  - ۱- تفکر یا نگرش منفی به نفس
  - ۲- عزم یا بنای مبارزه
- شروع حرکت بعد از عزم در دو جبهه درونی و بیرونی
- «عمل با اعضاء» و «عمل با قلب و روح»
- «رضایت» و «شکر»؛ دو فعل قلبی یا درونی
- «نماز» و «شکر» دو کار ایجابی دارای اولویت
- تأثیر مخرب موسیقی بر روی عزم و اراده
- لزوم صبر در مقابل آنچه دوست داری و دوست نداری

جلسه ۳۶:

اولین و مهمترین اعمال در مرحله حرکت

- چهار اقدام همزمان در مرحله حرکت:
  - شکر، رضایت، ترک کارهای بد، انجام کارهای خوب
- اولین گناهی که باید ترک شود
- «ظلم به دیگران» مهمتر از همه کارهای بد
- «غیبت» از اولین ظلم‌هایی که باید ترک شود
- اهمیت «نماز» در میان همه کارهای خوب
- مبارزه با هوای نفس؛ مهمترین کارکرد نماز
- نحوه کمک نماز به ما برای ترک هوای نفس
- نهفته بودن عملیات مبارزه با نفس در ذات نماز
- لزوم تن دادن به حال‌گیری نماز!
- نماز اول وقت، یعنی تن دادن به حال‌گیری نماز سر زمان خاص
- سخت بودن نماز خواندن «با توجه»
- اول نماز مؤدبانه بعد نماز عارفانه
- لزوم تن دادن به تلخی و سختی نماز
- دلیل کافر بودن «تارک الصلاة»
  - لذت نداشتن ترک نماز
  - ترک نماز نشانه بی‌احترامی به خدا
- توصیه امام رضا(ع) برای رعایت ادب سر نماز

جلسه ۳۷:

دو جنبه کمک نماز به انسان در مبارزه با نفس

- دلیل اهمیت فوق‌العاده نماز
- نماز؛ مهمترین اقدام برای مبارزه با هوای نفس
- دو جنبه کمک نماز به انسان در مبارزه با نفس
- اثر تربیتی نماز در آسان کردن مبارزه با نفس
- نقش مقررات ارتش در اطاعت نیروها از مافوق
- اثر رعایت آداب نظامی، در آسان کردن فرمان‌پذیری
- لازم بودن «اظهار ادب» در مقابل خدا در نماز
- واجب نبودن «اظهار محبت» در نماز
- اظهار ادب اولیاء خدا در نمازها و مناجات‌هایشان
- ادب؛ در جهت مخالف «هوی»
- ادب؛ رفتاری مخالف با «دلیم می‌خواهد»
- نماز؛ بهترین ادب در مقابل پروردگار
- نماز و مقدماتش؛ یک برنامه مستمر برای مبارزه با نفس
- لزوم رعایت کردن ادب نماز
- نماز؛ یادآوری‌کننده هدف خلقت
- نماز مقدمه‌ای برای لقاء الله
- اطاعت از نماز یعنی پرهیز از فحشاء و منکر
- تقویت انگیزه مبارزه با نفس به کمک نماز
- افزایش انگیزه؛ اثر مهم‌تر نماز

جلسه ۳۸:

اثر ولایت‌پذیری در ریشه‌گنی هوای نفس

- مبارزه با هوای نفس، محور اصلی رشد انسان
- مسأله اصلی بشر؛ قرار ندادن هواپرستی به جای خداپرستی
- ولایت‌مداری ارزشمندترین قسمت دین
- چرا ولایت رکن دین است؟
- امر به ولایت، مخالف هوای نفس انسان
- ولایت؛ مخالف‌ترین مخالفان با هوای نفس
- راحت‌تر شدن بخشش گناهان انسان بعد از پذیرش ولایت
- اثر ولایت‌پذیری، در ریشه‌گنی هوای نفس انسان
- پذیرش ولایت یعنی دادن اختیار خود به ولیّ خدا
- زدن ریشه هوای نفس با دادن اختیار خود به ولیّ خدا
- نپذیرفتن ولایت یعنی نپذیرفتن اصل ماجرای دین
- آسان بودن پذیرش ولایت با دیدن مهربانی ولیّ خدا
- کلام پیامبر(ص) دربارهٔ صاحب اختیار بودن علی(ع)